

govo izvršenje prepusti trećoj osobi. Sud u gornjoj presudi svoje stajalište ispravlja utoliko što bi špeditera proglasio odgovornim da ga je stivador obavijestio da je roba podvrgnuta riziku oštećenja, i to pod pretpostavkom da na temelju te obavijesti špediter ne bi ništa poduzeo za očuvanje robe. I ovo stajalište, čini nam se, protivi se navedenom načelu građanskog prava. Kad je špediter povjerio čuvanje robe trećoj osobi, on se sam morao uvjeriti pod kojim se uvjetima roba čuva. Nikako nije opravdano dopustiti mu da čeka da ga o tome obavijesti stivador, jer bi i u ovom slučaju neuredniji špediter, koji se za robu uopće ne interesira, bio u boljem položaju od onoga koji o njoj vodi brigu. Čini nam se da je sud morao stati na stajalište da je špediter, čim je pravno primio robu, morao utvrditi kako je i gdje je ona uskladištena, pa u tom pogledu dati stivadoru odgovarajuće instrukcije. Svaki proпуст ove dužnosti čini ga odgovornim prema svom komitentu. Morao je u prvom redu narediti da se roba uskladišti u zatvoreno skladište, jer bi tek tako bila potpuno osigurana od oštećenja. Što se pak tiče stivadorove odgovornosti, uzgred napominjemo, čini nam se da bi stivador zaista bio odgovoran ako je, pod navedenim vremenskim okolnostima, samoinicijativno uskladištio robu na otvorenom skladištu. Međutim, ako ju je tamo uskladištio po nalogu bilo špeditera ili neke druge ovlaštene osobe, tada ne bi bio odgovoran pod uvjetom da dokaže da je poduzeo normalne i uobičajene sigurnosne mjere. Poznato je naime da je roba na otvorenom skladištu podvrgnuta mogućnosti oštećenja i da je vrlo teško, pa i gotovo nemoguće, poduzeti takove sigurnosne mjere koje bi apsolutno isključivale oštećenje robe.

B.J.

KASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 26.VI 1963.

Franco c/a Pugliese i Lubrano

Ugovor o navlu /noleggio/ - Prijenos teretnice - Ugovor o navlu može se dokazati samo pismenom ispravom - Prava iz teretnice po naredbi mogu se prenijeti i prema općim pravilima obveznog prava - Prava iz teretnice samostalna su i ne obuhvaćaju i prava iz ugovora o prijevozu

Tužitelji su uložili reviziju protiv presude Apelacionog suda kojom je njihov tužbeni zahtjev odbijen iz slijedećih razloga: 1/ da je na temelju čl.384. i 385. Zakona o plovidbi i trgovačkim običajima koji postoje u vezi s uzimanjem brodova u naval na putovanje moguće takav ugovor

sklopiti usmeno; 2/ da nije ispravno presudjeno da je s tuženim brodarom Pugliese, agent prodavaoca, koji je prodao određenu robu tužitelju, mogao sklopiti ugovor o navlu za račun tužiteljev, i 3/ da nije pravilno presudjeno da tužitelj ima pravo samo na 65 tona tereta na brodu "Colleferro", jer je u dokaznom postupku utvrđeno da je i daljih 35 tona bilo prodano tužitelju.

Kasacioni sud je odbio tužiteljevu reviziju iz sljedećih razloga:

Apelacioni sud nije porekao mogućnost sklapanja ugovora o navlu u usmenom obliku, nego je pravilno precizirao, ukoliko se takav ugovor ospori, da dokaz o njegovom postojanju može uslijediti samo pismenom ispravom. Takvo stajalište Apelacionog suda u skladu je s tekstom čl.385, st.1. Zakona o plovidbi, koji propisuje pismenost ad probationem, a ne ad substantiam. Prema hierarhiji izvora za pravo plovidbe, utvrđjencj u čl.1. Zakona o plovidbi, običaji pojedinih grana plovidbe /pomorske, unutarnje, zračne/, podređjeni su odredbama Zakonika, ukoliko im on ili specijalni propisi ne daju prednost. Dosljedno tome je presuda Apelacionog suda smatrala irelevantnim rezultate dokaza svjedocima, nego se temeljila na pismenoj ispravi od 9.V 1956. na kojoj je potpise ovjerio talijanski vicekonzul u Oranu. Tužitelji nisu prema tome bili uzimaoci broda u naval, nego je to bila treća osoba, a naznaka u pismenoj ispravi "za račun Giovanni Franco" imala je samo svrhu da se Franco /tužitelj/ naznači kao ovlaštenik tereta, budući da je teretnica izdana po naredbi. Kolikogod bilo normalno da cirkulacija teretnice po naredbi uslijedi naledjem, to ne isključuje da se prava inkorporirane u teretnici mogu prenijeti prema općim pravilima o obvezama /prema čl.2015. Gradj. zakonika koji u tom pogledu vrijeđi prema čl.1. Zakonika o plovidbi/. Teretnica ima kao vrijednosni papir konstitutivan karakter i samostalna je prema pravima koja nastaju iz ugovora o prijevozu. Klauzula prema kojoj je vozarina plativa na odredištu od posjeđnika papira ne daje teretnici učinak prenošenja čitavog ugovornog odnosa iz prijevoza, jer se radi samo o opterećenju kojim je uvjetovano ostvarenje prava primaočevih prema vozaru. Stoga je tužitelju pripadalo na odredištu samo pravo na izručenje 65 tona tereta označenih u teretnici, uz istovremeno plaćanje vozarine navedene u teretnici, a tužitelj će za preostalih 35 tona neukrcanog tereta eventualno moći ustati tužbenim zahtjevima prema trećima.

/Dir.Nav.,1964,II, str.50/

E.P.

Bilješka.- Hijerarhijski poredak izvora prava plovidbe za svaku pojedinu granu /pomorsku, unutarnju, zračnu/, prema čl.1. Zakonika o plovidbi je slijedeći: najprije Zakonik o plovidbi, zatim zakoni i pravilnici, a nakon toga običaji. Prema st.2. čl.1. kad nema odredaba prava plovidbe, pa niti takvih koji bi se mogli analogno primijeniti, dolazi do primjene građansko pravo. Prema tome je Kasacija i postupala kad je po st.1. čl.1 Zak.o plovidbi izrekla da se običaji suprotni izričitom propisu čl.385. st.1. Zakonika o obaveznosti pismenog dokaza za ugovor o navlu /noleggio/ ne mogu primijeniti, a prema st.2.čl.1.Zak.o plovidbi kad je izrekla da i za prijenos teretnice po naredbi vrijede, pokraj posebnih odredaba Zakonika o plovidbi, i opća pravila građanskog obaveznog prava.

E.P.

FEDERALNI APELACIONI SUD
SJEDINJENIH DRŽAVA /Drugi okrug/

Presuda od 1955.

Siegelman c/a Cunard White Star, Ltd.

Mjerodavno pravo za ugovor o prijevozu putnika - Valjanost ugovorne odredbe o roku u kojem zastaruje pravo podnošenja tužbe za naknadu štete - Nepotrebnost pozivanja na englesko pravo kao na strano pravo i dokazivanja sadržaja toga prava

Tužitelj, suprug preminule oštećene, podnio je podnio je tužbu protiv tuženika, kao nasljednik i upravitelj imanja oštećene, za naknadu štete zbog pretrpljenih povreda na tuženikovu brodu za vrijeme putovanja iz New Yorka u Cherbourg na otvorenom moru.

Tuženik je prodao putnu kartu tužitelju i njegovoj supruzi u rujnu 1949. 24.rujna te godine oštećena se prevrнула zajedno sa stolcem u salonu broda "Queen Elisabeth" zbog toga što stolac nije bio pričvršćen za pod. Nakon povratka u New York tužitelj i oštećena postavili su tuženiku zahtjev za naknadu štete. Tuženikov liječnik pregledao je oštećenu, a tuženik je 31.kolovoza 1950. ponudio preko svoga agenta oštećenoj iznos od \$ 800. S obzirom na to da je na putnoj karti bila odštampana ugovorna odredba da tužba ima biti podnesena u roku od godine dana nakon pretrpljene povrede, zastupnik oštećene zapitao je tuženikova agenta da li je potrebno da podnese tužbu radi osiguranja prava svoje stranke, na što mu je agent odgovorio da to nije potrebno jer je tuženikova ponuda otvorena, i jer postoje ozbiljni izgledi za poravnanje. Oštećena je neko vrijeme nakon toga umrla, a tuženik je 4.siječnja 1951. povukao svoju ponudu koja dotad nije bila prihvaćena. Tužitelj je podnio tužbu za naknadu štete 14.prosinca 1951. Prvostepeni sud je odbio tužbu, našto je tužitelj